

OPEN BRIEF

Autisme Vlaanderen roept regering op tot versoepeling mantelzorg en aanpassingen onderwijs om schooluitval aan te pakken

Geachte minister Demir

Geachte minister Vandenbroucke

Geachte overheid

Leerlingen met autisme behoren tot de grootste groep schooluitvallers binnen het klassieke onderwijssysteem. Dat blijkt uit de Pano-reportage "Niet naar school" over schooluitval van woensdag 22 april op VRT 1. Vanuit Autisme Vlaanderen ervaren we dat zowel kinderen als hun ouders bij schooluitval aan hun lot worden overgelaten. Werkloosheid van ouders ligt daarbij al snel op de loer. Daarom roepen we de Vlaamse en federale regering op om ouders, kinderen en leerkrachten beter te ondersteunen. Concreet verwachten we dat de regering het mantelzorgstatuut versoepelt, de CLB-werking uitbreidt buiten de schoolmuren, multidisciplinaire teams in scholen structureel verankert en opleidingen rond autisme voor leerkrachten verplicht maakt.

Al jaren zien we de problematiek rond schooluitval bij jongeren met autisme toenemen. Via de autismetefoon krijgen we steeds vaker vragen van ouders die met de handen in het haar zitten. Ze zoeken vaak zonder houvast naar manieren om huisonderwijs te organiseren en missen handvaten of ondersteuning om hun kind op termijn terug bij het reguliere schoolsysteem te laten aansluiten. De combinatie met een voltijdse job is voor de meeste ouders onhaalbaar.

Toch kunnen ze geen beroep doen op het mantelzorgstatuut, waar strenge (medische) voorwaarden aan gekoppeld zijn. De alternatieven zijn ontoereikend. Zo is ouderschapsverlof in zo'n situatie te beperkt en vanaf een bepaalde leeftijd bovendien niet meer mogelijk. De mogelijkheden van TOAH (tijdelijk onderwijs aan huis) en het online afstandsonderwijs van Bednet zijn dan weer tijdelijke, maar geen structurele oplossingen. Opname in een voorziening dan maar? Ook dat is niet altijd relevant of zelfs onmogelijk. De wachtlijsten voor diagnostiek, begeleiding en tekort aan plaatsen in voorzieningen beperken de mogelijkheden. Ouders moeten het dus zelf oplossen, maar worden hierbij geduwd naar een werkloosheidsuitkering, die dan nog eens beperkt wordt in de tijd. Wie toch blijft werken, stelt zijn veerkracht vaak zodanig op de proef, waardoor ze mentaal uitvallen en arbeidsongeschikt worden verklaard. Dat kan niet de bedoeling zijn.

Gevolg van maatschappelijk falen

Dat vooral jongeren met autisme uitvallen in ons klassieke schoolsysteem is het gevolg van een te beperkt begrip over autisme en een schoolomgeving die hier onvoldoende op aangepast is. De problematiek krijgt te weinig of geen aandacht in lerarenopleidingen, waardoor leerkrachten er niet op kunnen anticiperen. Met gerichte kennis over en aanpak

voor jongeren met autisme zouden we schooluitval nochtans voor een groot deel kunnen voorkomen. Het is duidelijk dat er vandaag te weinig wordt ingezet op preventie.

Dit is het falen van de maatschappij, waardoor kinderen hun recht op onderwijs verliezen. Doordat we als maatschappij geen oog – laat staan begrip – hebben voor mensen die afwijken van de norm, laten we heel wat talent door de mazen van het net glippen. Jongeren met autisme hebben wel degelijk de capaciteiten om in hun volwassen leven een economische bijdrage te leveren aan onze maatschappij. De maatschappij heeft er dus alle baat bij om hun onderwijs te verzekeren.

Oproep aan de regering: 4 oplossingen

Vanuit deze inzichten stellen we vanuit Autisme Vlaanderen vier concrete oplossingen voor aan de regering:

- Uitbreiding van de CLB-werking buiten de schoolmuren
De CLB-werking wordt vandaag beperkt tot binnen de schoolmuren. In België geldt echter een “leerplicht” en geen “schoolplicht”. Daarom vragen we dat de werking van CLB-medewerkers wordt uitgebreid buiten de schoolomgeving. Op die manier kunnen ze ouders structureel ondersteunen om huisonderwijs te organiseren nadat hun kind uit het schoolsysteem is gevallen. Daarnaast kunnen ze hen handvaten bieden om op termijn eventueel terug ingang te vinden in het schoolsysteem. Er is nood aan een kader en evaluatiemomenten waar zowel CLB-medewerkers als ouders op kunnen terugvallen. Daarnaast hebben CLB-medewerkers een belangrijke rol als schakel naar gepaste hulpverlening. Ze kunnen signalen van overbelasting of crisis bij het kind en het gezin mee opvangen, en gericht doorverwijzen naar rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp of andere vormen van ondersteuning.
- Versoepeling van het mantelzorgstatuut
Om beroep te kunnen doen op het sociaal vangnet via mantelzorg moet je situatie vandaag voldoen aan zeer strenge (medische) voorwaarden. Daarbij wordt met een puntensysteem gewerkt om de ernst van de zorgnood van de zorgbehoevende te kunnen inschatten. De problematiek van autisme is zeer moeilijk te vatten binnen dit systeem. Daardoor is het voor ouders met thuisblijvende kinderen vaak onmogelijk om hier beroep op te doen. Vanuit Autisme Vlaanderen roepen we daarom op om het sociaal recht voor mantelzorg te versoepelen, met meer aandacht voor de reële

zorgbelasting en de impact van schooluitval bij jongeren met autisme. Zo willen we verzekeren dat ouders, die een intensieve en structurele zorgrol opnemen, het mantelzorgstatuut effectief kunnen bekomen.

- Aanwezigheid van multidisciplinaire teams (MDT's) in scholen
We vragen een structurele verankering van multidisciplinaire teams in scholen. Vandaag worden signalen van overbelasting of vastlopen vaak te laat opgemerkt. MDT's kunnen deze signalen vroegtijdig herkennen en zowel leerlingen als leerkrachten gericht ondersteunen. Zo kan sneller en gepaster worden ingegrepen en kan schooluitval mee voorkomen worden.
- Verplichte en regelmatige opleidingen rond autisme voor leerkrachten
Niet alleen op school, maar ook tijdens lerarenopleidingen. Door meer kennis en begrip te genereren over autisme bij leerkrachten kunnen zij ook zelf uitvalsignalen sneller herkennen en preventief aanpakken. Vanuit Autisme Vlaanderen geven we vandaag al vrijblijvende vormingen en inleefsessies aan geïnteresseerde scholen en vangen we hierbij beloftevolle signalen op. We staan er dan ook voor open om scholen in samenwerking met de regering structureel te ondersteunen.

Wij richten ons tot u in uw hoedanigheid van Vlaams minister van Onderwijs en federaal minister van Sociale Zekerheid en Volksgezondheid, aangezien onze vragen binnen deze bevoegdheden vallen. Tegelijk hopen wij op begrip en steun van uw regeringspartners.

We hopen dat deze brief u goed bereikt. We staan open om hierover met u en de regering in dialoog te gaan en vanuit onze ervaringsdeskundigheid ondersteuning te bieden.

Hoogachtend,

Linda Sonck
Directeur van Autisme Vlaanderen

Frie Horemans
Onderwijsexperte Autisme Vlaanderen